

RZECZNICZKA (20) *sb f*

e oraz a jasne.

sg *N* rzeczniczka (2). ◊ [A rzeczniczkę.] ◊ *I* rzeczniczką (14). ◊ *V* rzeczniczko (3). ◊ *pl* *I* rzeczniczkami (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

Ta, która występuje w czyimś imieniu, reprezentuje czyjeś interesy (20) :

a. praw. Pełnomocniczka strony w procesie sądowym (1) : niewiały od wżelkich wrzędow Mieyłkich/ łą odłączone/ przeto ná łobie żadnego przełożenstwa mieć nie mogą/ ani żędac/ ani łye zá kim przyczyniac/ ani przes łye łprawowac/ ani rzeczniczkami być. *GroicPorz b3.*

b. Pośredniczka (19) :

α. O Maryi jako pośredniczce między Bogiem a człowiekiem (19) : Przeto rzeczniczko łwiatá/ tegos dołtoyna [...] aby przez cię byli zbawienij ludzie *OpecŻyw 183v; KrowObr Vuv; [Rzeczniczkę przelłalo naprzod to náłze pielgrzymstwo: ktora iáko mátká łędziego/ [...] odprawowac będzie łprawy zbawienia náłzego WujPos 1590 529 (Linde)].*

rzeczniczka do kogo (1): Święty Grzegorz Názyánzeńłki/ zowie iá krolowá łwiatá/ pátronką żywotá łwego/ y rzeczniczká ábo orędowniczká do Syná *WujNT 398; [GrzegŻarnPos 1582 654 (Linde)].*

rzeczniczka komu w czym (1): bog [...] ułtauyl aby ta panna cudna byla wżytkym ludzyem w kozdey potrzebye pomocnyczką a rzecznyczką *PatKaz III 91.*

rzeczniczka czyja, czego [w tym: pron poss (6), G sb (4)] (10): marya dzyeuyczo [...] pamyatay yłz czyá bog wybral od uyekow yzbyłz byla matka naczyłthłcha a ludzkyego rodzayu yednaczka a rzecznyczka *PatKaz I 18, 9; Tá ielł vtáwizna náłzá rzetznitzká/ kthora nas włpomaga/ nas bronil/ nas łłtzyci/ nas podnoł KrowObr 42; Abowiem oná ielł rzetznitzką thego łwiatá/ pátronką náłzá/ náđzieiá zbawienia ludu krzełcijánłkiego KrowObr 164; Wcięgni nas zá łobá Rzetznitzko náłza/ [...] niechay wżyłcy poznaiá twoię pomoc/ ktorzykolwiek wyłlawiaiá twoie wniebowłtápienie. KrowObr 164, 161v, 164v, 165; WujNT 397, 398; [BzowRóz 2 (Linde); P. Mária krolowa y rzeczniczká náłzá. WujPos 1590 529 marg].*

W polęczeniuach szeregowych (6): Vkałz gdzie Kryłtus Syn Boży/ mátkę łwoię rołkazał krzełcijánłkim ludziom názywac zbawicielką/ żywotem/ náđzieiá/ vbłgánim/ wodzem/ tartzá/ drogá/ rzetznitzką/ iednatzem/ niebá y ziemie Rzędzielká [!]? *KrowObr 165v, 161v, 166, 166v; Iuž iá tám łprawcá/ rzeczniczká/ orędowniczká wżyłcy być wyznawali y wyłpiewawali. RejPos 304v; Bernárd ł. zowie iá Pániá náłzá/ połrzedniczká náłzá/ rzeczniczká náłzá/ mátká miłolłszierzia. WujNT 398.*

Szeregi: »rzeczniczka a (i) jednacz(ka)« [szyk 1:1] (2): *PatKaz I 18; ná Synodzie Konłtancyilłkim/ y ná Synodzie Bázyleilłkim [...] ná iego [Krystusa] mieyłce Pánnę Máryá Mátkę iego rzetznitzką y iednatzem vtzynili KrowObr 42. [Ponadto w polęczeniuach szeregowych 3 r.]*

[»rzeczniczka i obronicielka«: Rzeczniczká y Obronicielká grzełfnych Pánná Márya/ [...] wzbudziłá Dominiká łwiętego [...] y [...] pokazálá mu łpofob modlenia Rožánca łwiętego *BzowRóz 2 (Linde).]*

»rzeczniczka abo orędowniczka« (1): *WujNT 398 cf rzeczniczka do kogo. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»pomocniczka a rzeczniczka« (1): *PatKaz III 91 cf rzeczniczka komu w czym.*

[»rzeczniczka i przyczynicielka«: Tenże im [Jakubowi i Janowi] cieleśny rozum y matkę ku vprośzeniu y dołthoyności vkazał/ y zá rzeczniczkę y przyczynicielkę do Pána przyłtroił *GrzegŻarnPos 1582 654 (Linde).*]

β. [O św. Annie, matce Maryi [czyja]: [pustelnik mający nabożeństwo ku św. Annie rzekł:] oto páni náfzá [...] mátká boża ielt tu y mátká iey fwięta Anná rzeczniczka moiá namilfzá tey chwałę czyńcye *JanKoszŻyw G7v.*]

Synonimy: **b.** *jednaczka, orędownica, orędowniczka, pośredniczka, przyczynicielka, przycyńca.*

Cf RZECZNICA